

Sensorveiledning KRIM2000 vår 2025

Eksamensoppgave v25, KRIM200, hjemmeoppgave

Dato og klokkeslett: 19. mai kl. 09:00 - 23. mai kl. 09:00

Velg én av oppgavene.

Enten

TILTAK MOT UNGDOMSKRIMINALITET

Ta utgangspunkt i sammendraget (s. 8-15) i rapporten [*De er våre barn – om å holde hodet kaldt og hjertet varmt*](#). Gjør først kort rede for hvilke momenter fra sammendraget som du har valgt å fokusere på i oppgaven. Bruk deretter pensumtekster som kan støtte opp under momentene, og pensumtekster som har andre perspektiver, i en drøfting av tiltak mot ungdomskriminalitet.

Eller

STATLIG KRIMINALITET

Tidligere president i Filipinene Rodrigo Roa Duterte ble nylig tiltalt for mord på flere tusen mennesker begått under rollen som ordfører og siden president mellom 2011-2019 knyttet til den politiske kampanjen «war on drugs». Se [denne](#) BBC saken om Duterte. Bruk pensum til å definere statlig kriminalitet. Diskuter hvordan Duterte saken kan forstås som statlig kriminalitet. Diskuter med bruk av pensum hvordan statlig aktører stempler aktører som kriminelle, avvikere eller outsiders for å tillatte bruk av tvang, vold og straff.

Formelle krav:

Omfang 4000 ord. Oppgavetittel, innholdsfortegnelse og kilde- og litteraturliste teller ikke med. Overskrifter i teksten og fotnoter teller med.

Forsiden skal inneholde kandidatnummer og oppgavenummer.

Kort om emnet

Emnet gir faglig fordypning i sentrale kriminologiske perspektiver, med en gjennomgang av ulike teoretiske perspektiver som har vært brukt i kriminologisk forskning tidligere og frem til i dag. Studentene skal velge en akademisk monografi som de leser i sin helhet, for å få muligheten til å fordype seg i en studie og lese en lengre faglig tekst. Til hjemmeeksamen skal de først og fremst bruke hovedpensum, mens på muntlig er det forventet at de blir spurt kort om selvvalgt pensum. Bruker de noe fra selvvalgt pensum på skriftlig eksamen er det selvsagt lov, men det må ikke gå bekostning av annen pensumbruk.

Målet med emnet er å gjøre studentene kjent med mangfoldet i kriminologiske perspektiver, hvordan kunnskap er preget av sin tids forståelser, ulike grunnlag for dagens kriminologiske kunnskaper, fagets utvikling og brytninger mellom ulike teoretiske perspektiver. Målet er også at studentene opparbeider grunnlag for å diskutere kritisk og selvstendig de ulike perspektivene og forholdet mellom dem.

Kunnskapsmål:

- teoretiske perspektiver som har vært viktige i kriminologiens nyere historie
- sentrale fagdebatter i kriminologien
- eldre og nyere teorier om kriminalitetens årsaker
- teorier om den sosiale kontrollens utvikling og betydningen av globalisering
- kriminalitetsbegrepet

Ferdighetsmål:

- belyse teoretiske problemstillinger
- diskutere de ulike tilnærmingene og forholdet mellom dem
- lese en monografi i sin helhet og presentere hovedinnholdet muntlig
- bruke kriminologisk teori på temaområder, sosiale fenomener og empirisk materiale.
- reflektere over valg av teori

Generelle kompetansemål:

- å drøfte ulike forklaringer på sosiale fenomen
- å kunne presentere teoretiske perspektiver muntlig og skriftlig
- større forståelse og respekt for vitenskapelig virksomhet

Sensorveiledningen viser en av flere mulige måter å løse oppgaven på. Studentene kan besvare oppgaven på ulike vis, og vekte innholdet i oppgaven forskjellig. Noen kan velge å bruke få tekster fra pensum, men til gjengjeld bruke dem svært godt i besvarelsen, mens andre igjen kan trekke frem et bredt spekter av pensumtekster og vise mangfold av forståelser. Begge oppgavealternativene, men særlig oppgave 1, er relativt åpne med tanke på hvilke pensumtekster vi forventer at studentene bruker.

I vurderingen av oppgaven skal sensor se hen til helheten. Oppgaver kan være ujevne, på den måten at de har utpregede styrker og svakheter. Dersom en oppgave for eksempel viser originalitet og evne til selvstendige resonnementer med utgangspunkt i pensum, skal dette belønnes og kan til en viss grad oppveie eventuelle andre svakheter ved oppgaven. Det er bedre at studenten skriver grundig og veloverveid om noen utvalgte pensumtekster, enn mer overfladisk, ubearbeidet og utflytende om en stor mengde pensumbidrag.

Det forventes ryddig og korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger. Noen feil kan aksepteres, men er det mye bør det trekke ned. Vi oppfordrer spesielt til å sjekke referanselisten nøye med tanke på feil i kildehenvisningene. Hvis kandidaten har oppført tekster som ikke står på pensum, eller at tittel på pensumteksten er helt feil, kan dette være et tegn på bruk av KI for å besvare oppgaven. Dobbeltsjekk om ukjente tekster eksisterer.

Oppgave 1 TILTAK MOT UNGDOMSKRIMINALITET

Studentene har ikke hatt egne forelesninger om ungdomskriminalitet, og de har heller ikke pensum som handler eksplisitt om ungdomskriminalitet. Studentene må derfor tenke selvstendig og velge momenter fra sammendraget i rapporten som kan belyses av pensum. Dette kan være pensumtekster som handler om kriminalitetskontroll, kriminalitetsforebygging og kriminalpolitikk, eller det kan være pensumtekster som handler om kriminalitetens årsaker, samt «desistance».

Redegjørelsen for hvilke momenter studenten har valgt bør være tilstrekkelig til at sensor forstår diskusjonene som følger, men redegjørelsen bør ikke ta for mye av plassen studenten har til rådighet.

Mange av teoriene i *Criminological Perspectives* (spesielt fra del 2 og 3) handler direkte eller indirekte om årsaker til (ungdoms)kriminalitet. Studenter som velger momenter fra sammendraget som beskriver årsaker til ungdomskriminaliteten, vil derfor ha mange teorier å velge blant, for eksempel Merton, Farrington, Lea & Young, Hirschi & Gottfredson, Felson, Katz, Sykes & Matza, Cohen, Ferrell eller Becker. Noen av disse tekstene kan brukes til å støtte opp under sammendragets vektlegging av sosio-økonomisk bakgrunn, mens andre bidrag vil kunne brukes til å utfordre sammendragets beskrivelse av kjennetegn ved ungdommene og den kriminaliteten de utfører, og hvorfor de utfører den. Et godt eksempel på dette er Katz' teori om det ekspressive og meningsfulle ved å begå kriminalitet; at det ikke kun er snakk om push-faktorer, men vel så ofte pull-faktorer. Også Ferrell er inne på lignende tanker. Andre

kontrasterende teorier kan være Durkheim, Hulsman og Christie. Også kapittel 26 i *Alternative criminologies*, av Graham og McNeill kan være relevant å trekke inn, den handler om desistance, å slutte med kriminalitet.

Listen er lang, og kun fantasien setter grenser for hva de vektlegger, og hvordan de kontrasterer. Det er ingen krav til at noen av disse tekstene skal brukes. Men sensor bør være oppmerksom på manglende bruk, for eksempel hvis kandidaten trekker fram hvordan sammendraget beskriver kjennetegn ved de som begår mye og alvorlig kriminalitet, så som for eksempel en belastende livssituasjon, vil det være merkelig hvis ikke for eksempel Farrington og hans gjennomgang av risikofaktorer brukes.

Hvis kandidaten velger å legge vekt på momenter i sammendraget som handler om hvordan vi bør reagere på ungdomskriminaliteten, har de en rekke pensumtekster som handler om kriminalpolitikk og kriminalitetsforebygging, særlig del 4 og 5 i *Criminological Perspectives*, men også artiklene til Garland (2021) og Ferrell (2010). Utvalget er tydelig kritisk til populistiske tiltak mot ungdomskriminaliteten, og da er for eksempel Garlands tekst sentral. Andre klassiske tekster som diskuterer straff, straffens funksjon og straffens virkning er Wilson og von Hirsch (kap. 30 og 31) i *Criminological perspectives*. Ellers foreslår utvalget mange hjelpe- og behandlingstiltak utenfor institusjon og fengsel, også mekling og gjenopprettende prosesser. Kapitlene til Christie og Braithwaite i *Criminological Perspectives* vil her være fine tekster å bruke for kandidater som velger å legge vekt på dette. For mer viderekomne studenter, vil Foucault være aktuell å bruke for å vise og forstå hvordan samfunnet griper inn mot de ungdomskriminelle. Også eldre tekster, som Durkheim, kan være aktuell.

Sensor skal være oppmerksom på hvor godt studenten evner å beskrive innholdet i de momenter som hentes ut fra sammendraget, og hvor godt koblingen gjøres mellom teorier fra pensum og disse momentene. Vi ber om eksempler både på tekster som støtter opp under, og tekster som har andre perspektiver. Flinke kandidater vil både kunne finne fram til dette, men også forklare og diskutere forskjellene, ikke bare beskrive dem.

Oppgave 2 STATLIG KRIMINALITET

Undervisningen om statlig kriminalitet ble dekket i hovedsak på en av forelesningene om Globalisering av Solhjell (se vedlagte semesterplan). Studentene fikk da en gjennomgang av særlig tekstene til Cohen (1993) (i *Criminological perspectives*) og Green (2018) (i *Alternative criminologies*) med ulike historiske og pågående eksempler på statlig kriminalitet som massedrap, statlig økonomisk kriminalitet (2. verdenskrig), og grove menneskerettighetsbrudd (eks. tvangssterilisering) som videre diskuteres i lys av former for benektelse (*states of denial*). I forkant har studentene hatt en forelesning om Foucault (det moderne fengsels historie) og om globalisering, som en inngangsport til å forstå større rammer for hvordan kriminologien kan løfte blikket fra lokale/internanliggende til noe som angår stater og internasjonale perspektiver (Franko 2020).

Det forventes at studentene kan gi et kort sammendrag av hva slags kriminalitet det er snakk om begått under politisk ledelse av Duterte. Første del av besvarelsen bør inkludere en definisjon og/eller en god beskrivelse av hva statlig kriminalitet er ut fra Cohen og/eller Green (eks. «crimes of the powerful»).

På temaet der studenter skal diskutere hvordan Duterte saken kan forstås som statlig kriminalitet, står de fritt til å velge hvilke sider de vil trekke frem. Men det forventes at det har relevans for Duterte-saken der den Internasjonale Straffedomstolen i Hague (ICC) har tiltalt han for å begå massedrap mot egen befolkning, der målgruppen var rusmisbrukere. Dette kan diskuteres i lys av Cohens diskusjon om menneskerettigheter. Green diskuterer også hvordan statlig kriminalitet har to retninger i kriminologien; 1) som forstått gjennom rettslige prosesser (eks. ICC), eller 2) som et brudd på sosiale normer innenfor eller utenfor lovmessige definisjoner (s. 353). Dette kan også diskuteres opp mot hverandre.

Mer overordnet kan studenter drøfte bruk av statens makt til å straffe i kapittelet til Wacquant (s. 579) om «the 'iron fist' of the penal state». Eller Simon (s. 533) om 'governing through crime' begrepet for å beskrive statlig styring gjennom et fokus på kriminalitet og straff. Selv om det ikke handler direkte om statlig kriminalitet, drøfter både Wacquant og Simon også statlig styring med særlig tanke på hardere sider ved (vestlige) stater, med ekstreme former for vold som Duterte-regimet uttrykte.

I diskusjonen om hvordan statlige aktører stempler grupper som kriminelle, avvikere eller outsiders for å tillate bruk av tvang, vold og straff er det mange valg studentene kan ta. I Duterte-saken er målgruppen rusmisbrukere, og studenter kan drøfte dette i lys av generell avviksteori (for eksempel Hirschi & Gottfredson 1994 i *Criminological perspectives*) eller det å bli og være outsiders (Becker 1963 i *Criminological perspectives*), som mekanisme som legitimerer bruk av tvang, vold og straff. Tar man utgangspunkt i Green sin tekst, er det naturlig å rette fokus på prosessen med å legitimere ekstrem voldsbruk (eks. folkemord, massedrap og tortur) i regi av staten, gjennom en lengere prosess med å se på enkelte grupper (eks. rusmisbrukere) som avvikere og outsiders.

Man kan altså bruke et bredt spekter av pensum til å få frem forståelser av kriminalisering og bruk av straff mot de som avviker og hvilke følger det kan få på statlig nivå. Sterke kandidater kan trekke flere deler av pensumlitteraturen inn som ikke handler direkte om temaet, men som belyser gode poenger for å forstå kriminalisering, avvik og legitimering av bruk av vold i statlig regi.

Muntlig

Eksamensperiode: 10. juni–12. juni.

Muntlig eksamen holdes i etterkant av hjemmeeksamen og vil være en diskusjon av oppgaven og høring av studenten i pensum. Selvvalgt pensum inngår som et eget element på muntlig. Muntlig eksamen skal også kontrollere at studenten har skrevet oppgaven. Studenten får en gradert karakter etter skriftlig eksamen som kan justeres etter muntlig eksamen.

Følgende vurderingskriterier skal sensor legge vekt på under muntlig eksamen:

- Kunnskap om og forståelse for pensum i emnet
- Kunnskap om og forståelse for selvvalgt pensum
- Muntlig fremstillingsevne
- Selvstendighet

Det gis ingen egen karakter på muntlig, men prestasjonen må vurderes opp mot karakteren fra skriftlig. Hvis studenten har en relativt svak karakter fra skriftlig, men gjør en langt bedre innsats på muntlig, bør karakteren settes opp, og omvendt.

Vurderingskriterier (hjemmeeksamen)

Karakter	Overordnede retningslinjer for karakterfastsettelse	Førsteinntrykk, og lesbarhet, kunnskap og innhold, refleksjon og selvstendighet (bacheloremner)	Formelle ferdigheter og struktur
A: Fremragende	A: Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet	Eksamensbesvarelsen gir klare og presise svar på spørsmålene som stilles i eksamensoppgaven(e). Kandidaten viser et høyt kunnskapsnivå, en særdeles god oversikt over emnerelevant litteratur (pensum) og en meget god forståelse for emnets kriminologiske problemområde. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes sikkert, selvstendig og reflektert i drøfting av oppgitte oppgaver til eksamen og i undersøkelser for egne hjemmeoppgaver. Drøftingen bæres oppe av analytiske problemstillinger, framstillingen er klart resonnerende og argumentativ. Korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.	Eksamensbesvarelsen viser: - svært god beherskelse av sentrale begreper, fremstillingsevne og presisjonsnivå - svært god evne til å dimensjonere besvarelsen fornuftig.
B: Meget god	B: Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet	Eksamensbesvarelsen gir meget gode svar på spørsmålene som stilles i eksamensoppgaven(e). Kandidaten viser en meget god oversikt over emnerelevant litteratur (pensum) og en god	Eksamensbesvarelsen viser: meget god beherskelse av sentrale begreper, fremstillingsevne og presisjonsnivå

		forståelse for emnets kriminologiske problemområde. Begreper, teorier og empirisk kunnskap anvendes selvstendig i drøfting av oppgitte oppgaver til eksamen og i undersøkelser for egne hjemmeoppgaver. Framstillingen er resonnerende og argumentativ. Korrekt bruk av referanser og kildehenvisninger.	• meget god evne til å dimensjonere besvarelsen fornuftig.
C: God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.	Eksamensbesvarelsen gir klare og presise svar på spørsmålene som stilles i oppgaven(e). Eksamensbesvarelsen svarer på spørsmålene som stilles i eksamensoppgaven(e). Kandidaten viser en ryddig og god oversikt over emnerelevant litteratur (pensum) og en ganske god forståelse av emnets kriminologiske problemområde. Relevante begreper, teorier og empirisk kunnskap brukes i drøftingen av oppgitte oppgaver til eksamen og i undersøkelser for egne hjemmeoppgaver. Besvarelsen viser svakheter når det gjelder presisjon i begrepsbruk og evne til analytisk anvendelse av kunnskapen, kriminologisk resonnering og argumentasjon.	Eksamensbesvarelsen viser: • god beherskelse av sentrale begreper, fremstillingsevne og presisjonsnivå. • god evne til å dimensjonere besvarelsen fornuftig.
D: Brukbar	D: En akseptabel prestasjon med noen	Eksamensbesvarelsen gir mangelfulle svar på	Eksamensbesvarelsen viser:

	vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.	spørsmålene som stilles i eksamensoppgaven(e). Kandidaten kan gjøre greie for deler av den emnerelevante litteraturen (pensum), men viser usikkerhet i forståelsen av emnets kriminologiske problemområde. Besvarelser preges av gjengivelse og i liten grad drøfting av teorier, begreper og empirisk kunnskap, samt upresis og til dels feilaktig begrepsbruk.	• nokså god beherskelse av sentrale begreper, fremstillingsevne og presisjonsnivå • middels evne til å dimensjonere besvarelsen fornuftig.
E: Tilstrekkelig	E: Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.	Eksamensbesvarelsen gir uklare svar på spørsmålene som stilles i eksamensoppgaven(e). Kandidaten viser noe kunnskap om, men en svært mangelfull oversikt over emnerelevant litteratur (pensum). Viser også en svak forståelse av emnets kriminologiske problemområde. Begreper og teorier er til dels feilaktig gjengitt. Ingen relevant drøfting av oppgitte problemstillinger.	Eksamensbesvarelsen viser: • relativt dårlig beherskelse av sentrale begreper, fremstillingsevne og presisjonsnivå • i mindre grad evne til å dimensjonere besvarelsen fornuftig.
F: Ikke Bestått	F: Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet	Eksamensbesvarelsen svarer ikke på spørsmålene som stilles i eksamensoppgaven(e). Kandidaten har kun svært overflatisk oversikt over den emnerelevante litteraturen (pensum), og viser store hull i kunnskapen om emnets sentrale temaer. Prestasjon som ikke oppfyller minimumskrav i forhold	Eksamensbesvarelsen viser: • dårlig beherskelse av sentrale begreper, fremstillingsevne og presisjonsnivå • mangler evne til å dimensjonere besvarelsen fornuftig.

		til emnets læringsmål. Prestasjon som ikke oppfyller fagets minimumskrav teoretisk, empirisk og/eller etisk.	
--	--	--	--